

Д-р. Лилия Стоянова

1 ноември – Ден на народните будители

Има хора и човешки дела, за които се говори и пише много трудно. Не само защото трябва да се представи голямото и значимото, създадено от тях и оставено за поколенията, а и заради факта, че част от тези хора се превръщат в тип идоли за определени категории, пък и за цели поколения. Има народи с различни празници – на благодарността, на прошката, на независимостта, на семейството, на труда, на свободата, на значими исторически събития, но като че ли няма народ, които да чества на определен ден от годината своите будители. Докато на Кирило-Методиевия празник отбелязваме деня на просветата, науката и азбуката, на 1 ноември славим тези, които ни будеха с огнено слово и със самопожертвователно дело от петвековен смъртоносен сън, когато рискувахме да изчезнем като народност от лицето на земята, когато имаме реална опасност да станем гърци или турци, когато можеше да изчезне и нашият звучен и красив език, за да не остане и спомен от нас. Някъде в световната история щеше да се споменава, че е имало български народ със своя могъща държава с мъдри царе и славно минало, но той не е издържал на столетните жестоки изпитания и е изчезнал от лицето на Европа.

Но в гъстия мрак на робството се е появил един титан на духа в образа на скромния Отец Паисий, които откри простия и неосъзнат български народ страницата от миналото и издигна пророчески глас, за да го събуди от летаргическия робски сън, да получи той необходимото самочувствие и национална гордост, да проумее, че лесно ще се претопи и изгуби, ако не цени своя език и своето достойно минало, заради което има основание да се стреми към също такава достойно бъдеще.

Днес за всеки българин звучат неговите думи “О, неразумни юроде, поради что се срамиш да се наречеш болгарин и не четеш и не говориш на своя език? Или българите не са имали царство и държава? От целия славянски род първо те са се нарекли царе и най-много земя те са владели.” До името на Паисий се нареждат тези на Софроний, на Неофит Рилски, Константин Фотинов, Петър Берон, братя Миладинови, Г.С.Раковски, Любен Каравелов, Хр.Ботев и много други бележите българи. Самата дума “БУДИТЕЛ” не означава просто “просветител” Тя има значение на борец на пробуждане от вековен, робски сън, от мрака на невежеството, от примирението с потисничеството, от опасността да

изгасне народното самосъзнание. Тази дума разширява своя дълбок смисъл, за да вмества значенията и на радетел за народни правдини и просвета, за всестранен напредък на род и родина. За туй ние славим и ще славим народните будители за да е жива българщината, тоест во веки веков!